

Santa Cecilia

Het verlangen naar het Betere, het Goede en Volmaakte – we hebben het zojuist gehoord in enkele composities- , geachte dames en heren, speelt sinds het ontstaan van het christendom een evidente rol in onze cultuur. De ideeën ervan grijpen ten dele terug op een klassieke oorsprong; het christendom heeft ze geïncorporeerd en als leidraad beschouwd van een *overtuigend* en *zinvol* leven dat hier, in het ondermaanse plaatsgrijpt, alles evenwel in afwachting van wat er hierna zal komen.

Sint Cecilia, wier naamdag wij vandaag, 22 november, vieren, is U en mij voorgegaan naar het tweede leven, zo lezen we in haar legende, reeds lang geleden ontstaan, in de derde eeuw. De heilige, zo vertelt de legende eindigde haar aardse leven als martelares. Zij werd in de eeuwen nadien een bron van devotie en van inspiratie, inspiratie voor het streven naar het Volmaakte, zoals voor de religieuzen die hier binnen de muren van dit landelijk gelegen kloostercomplex, hun *vita mixta*, dat wil zeggen hun *vita contemplativa* (van stilte en gebed) leiden, afgewisseld met een werkzaam leven -een *vita activa*. Een reliëf van de heilige Cecilia siert het gestoelte in deze kloosterkerk, waarain iedere dag met volle en vooral ook persoonlijke overtuiging wordt deelgenomen. Aan die wereld is *hier* nog een herinnering voelbaar. Zij is *nu* nog ingebed in de rijkdom van de westerse cultuur maar dreigt langzaam naar de achtergrond te verdwijnen.

Ondanks dit feit, dat tot nadenken stemt, is dit klooster, evenals Santa Cecilia tijdloos. Vooral sinds de 15de eeuw en meer nog de 16de eeuw; van toen heeft zij in toenemende mate aan populariteit gewonnen bij kunstenaars. Daarvan getuigt een van de vroegste voorbeelden: het beroemde Lam-Gods-retabel van de gebroeders van Eyck, dat vanaf het moment dat het werd geschonken (in ca. 1432) door het mecenaschtpaar Joos Vijd en Elisabeth Borluut, zich bevindt in de Sint Baafskerk te Gent (het retabel wordt nu gerestaureerd!).

Daar zien wij haar aan het portatief, terwijl zij een koor met engelen begeleidt: de Santa zit er te midden van haar hemelse musici. Sinds de late Middeleeuwen geldt zij als de patroonheilige, de beschermheilige van al diegenen die het tijdloze, het vluchtige en het kwetsbare, zo karakteristiek en eigen aan de muziek, met overgave dienen, muziek die, zoals wij ook zojuist hebben gehoord, tegen de gewelven weerkaatst om er vervolgens doorheen te breken in de hoop hemelwaarts te gaan.

Onze heilige, wier naam volgens de ‘Legenda Aurea’ (‘Gulden Legende’) misschien is afgeleid van *coeli lilia* - vertaald als ‘hemelse lelie’ - en wier hoedanigheid als patrones van musici op enigszins vreemde, dat wil zeggen op middeleeuws mysterieuze wijze tot stand is gekomen, zij is vanmiddag ten volle gelauwerd door de koorleden van Capella Brabant, de organist en de dirigent. En niet in de laatste plaats

door de componisten van wie werken zijn uitgevoerd. Johann Sebastian Bach was onder hen de nestor, gevolgd door Duruflé, Pirenne en straks dat van Strategier.

Zij zijn niet meer onder ons, hun werken klinken evenwel, en we vermoeden dat zij nog immer musiceren, maar dáár, ergens in de nabijheid van Sint Cecilia. Verweesd, zo kan men stellen, bevindt de jongste componist, Fred Momontenko zich hier, te midden van ons, met even zo goed beide benen op de grond! Zijn compositie, waarvan de eerste noten vier jaar geleden aan het papier werden toevertrouwd, brengt de woorden van het gedicht van de kunstenares Margriet Kemper tot een ‘nieuw’ leven. Beiden, dichteres en componist met de wens om Santa Cecilia te eren.

Daarnaast, dames en heren, is deze compositie met de gelijknamige titel ‘Cecilia’ ook bedoeld als een ode aan alles wat van grote betekenis en waarde is en was: het klooster hier, de religieuzen, kortom al die zaken die deel uitmaken van een cultuur die velen heeft geïnspireerd en ondanks een sterk veranderende wereld nu, nog steeds inspireren. Daarvan hebben zojuist deze musici, componisten en dichters getuigd. Daarvan getuigt ook u, dierbare luisteraars, u die naar hier bent gekomen om kennis te nemen van wat de beschermelingen van de vandaag gevierde Santa Cecilia ten gehore hebben gebracht.

Nu is dan, ten slotte, het moment aangebroken, waarop de bekroning van deze middag, dat wil zeggen de uitreiking van de cd met enkele van de composities die hebben geklonken, zal plaatsvinden. De bekroning: een beloning voor grote inzet van koor en dirigent en alle anderen, maar ook van de jonge componist, die dit alles samen hebben gerealiseerd. Het is mij een genoegen deze cd aan u te mogen voorstellen, maar vooral hem te mogen laten uitreiken aan broeder Bernardus, ter herinnering van de heilige Cecilia en deze bijzondere plek – dit klooster –!

Breda, 22 november 2014. Tijn Vaes